

Вадим Савчук

студент гр. ПОФГм-22,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Володимир Багрій

студент гр. ПОФГм-22,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ ЯК ДОМІНАНТА ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Стрімкий і стабільний розвиток економік країн світу нині немислимий без фінансово грамотних і фінансово освічених громадян, які формують основу потужного середнього класу і впливають на розвиток національних економічних систем своїх держав. Відтак питання підвищення рівня фінансової грамотності набувають гострої актуальності, зокрема і для України, адже рівень фінансової грамотності наших співвітчизників є, м'яко кажучи, не надто високим (рис. 1).

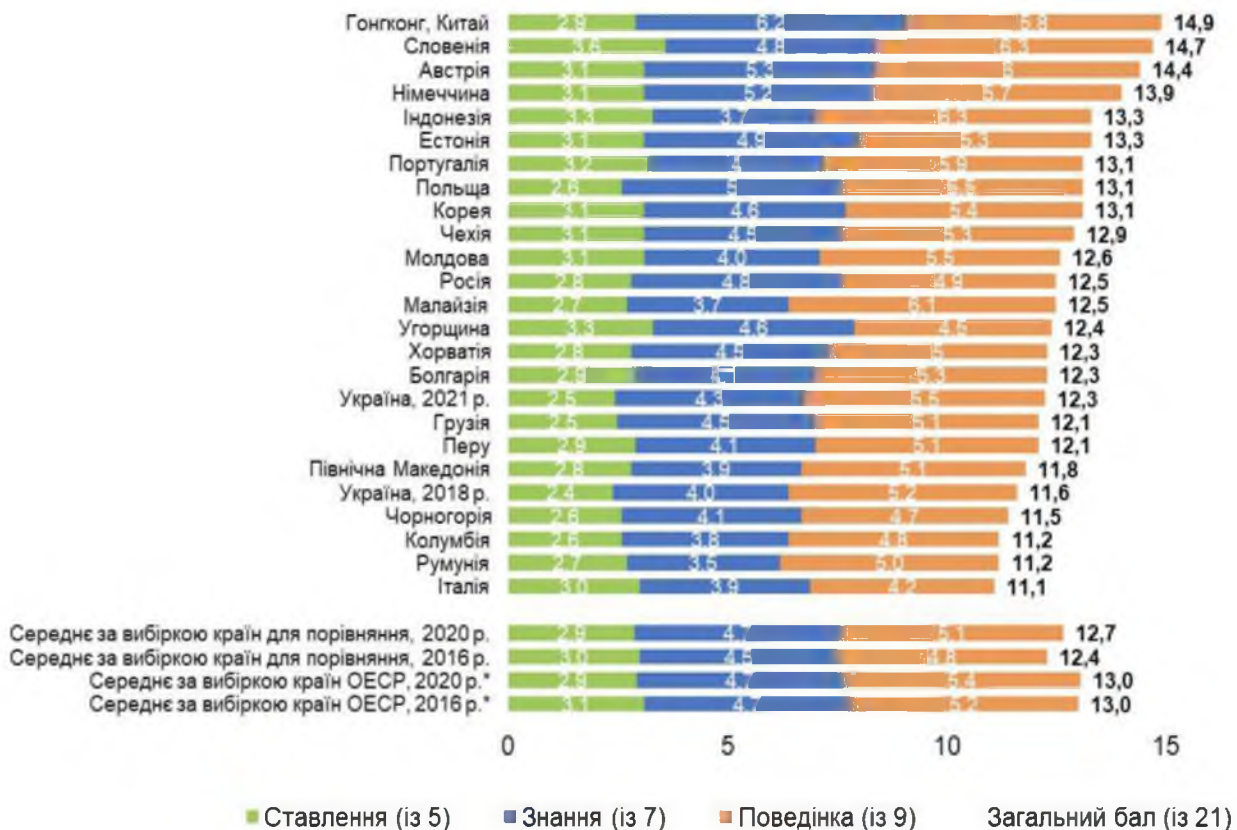

Рис. 1. Індекс фінансової грамотності українців у порівнянні з окремими країнами світу [5]

Проведене у серпні 2021 року Проектом USAID «Трансформація фінансового сектору» спільно із Національним банком України дослідження довело, що диференціація у рівнях фінансової грамотності українців була зумовлена такими факторами, як вік респондентів, регіон і місце їхнього

проживання, рівень доходу й освіти, а також можливості користування сучасними технологіями і наявність у респондентів заощаджень.

Зокрема, за даними вищезгаданого дослідження, найнижчий індекс фінансової грамотності спостерігався у молодих українців віком 18-24 роки (11,4 бала), що є доволі тривожним сигналом і свідчить про те, що саме цій частині суспільства слід приділяти найбільшу увагу. Висловлену тезу підтверджують і результати іншого дослідження, проведеного серед ювеналів (тобто, підлітків і молоді) в межах проекту «U-Report». Так, на запитання «Чому Ви не відчуваєте необхідність дізнатися більше про те, як краще розпоряджатися власними фінансами», понад третину підлітків відповіли, що уже мають достатньо фінансових знань (рис. 2), а на запитання «Які теми з фінансової грамотності Вам цікаві», молодь надає перевагу плануванню витрат, заощадженням та інвестиціям (рис. 3).

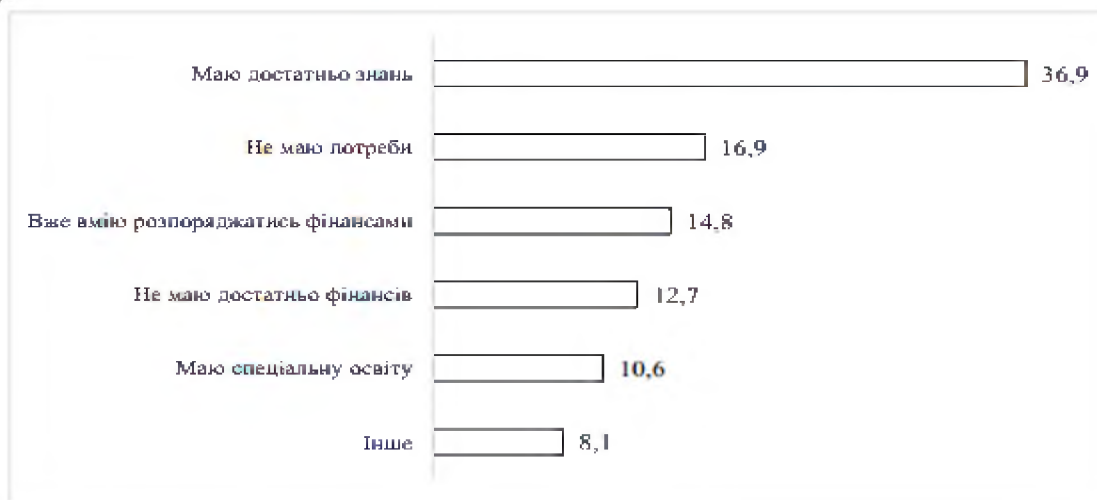

Рис. 2. Розподіл відповідей підлітків та молоді в Україні на запитання «Чому Ви не відчуваєте необхідність дізнатися більше про те, як краще розпоряджатися власними фінансами», % [1, с. 143]

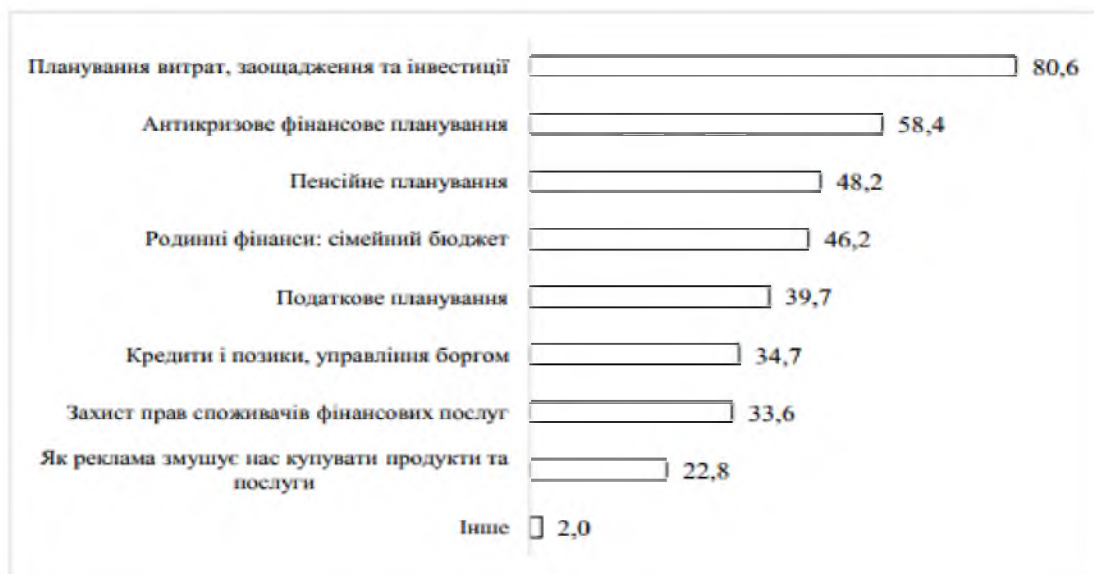

Рис. 3. Розподіл відповідей підлітків та молоді в Україні на запитання «Які теми з фінансової грамотності Вам цікаві», % [1, с. 143]

А опитування, проведене серед українських старшокласників, засвідчило, що для них найбільш відомою послугою серед усіх фінансових послуг є кредитування (рис. 4).

Рис. 4. Розподіл відповідей старшокласників на запитання про обізнаність з фінансовими послугами [2, с. 85]

Безперечно, доволі вагомим інструментом формування фінансової грамотності сучасних дітей і молоді є їхня безпосередня участь в обговоренні різноаспектних фінансових питань у родинному колі, зокрема і стосовно витрачання сімейних фінансів. Проте уже згадуване нами дослідження продемонструвало, що лише кожен десятий підліток бере активну участь у плануванні бюджету сім'ї й обговоренні напрямів його витрачання, і майже кожен п'ятий підліток ніколи цього не робив (рис. 5).

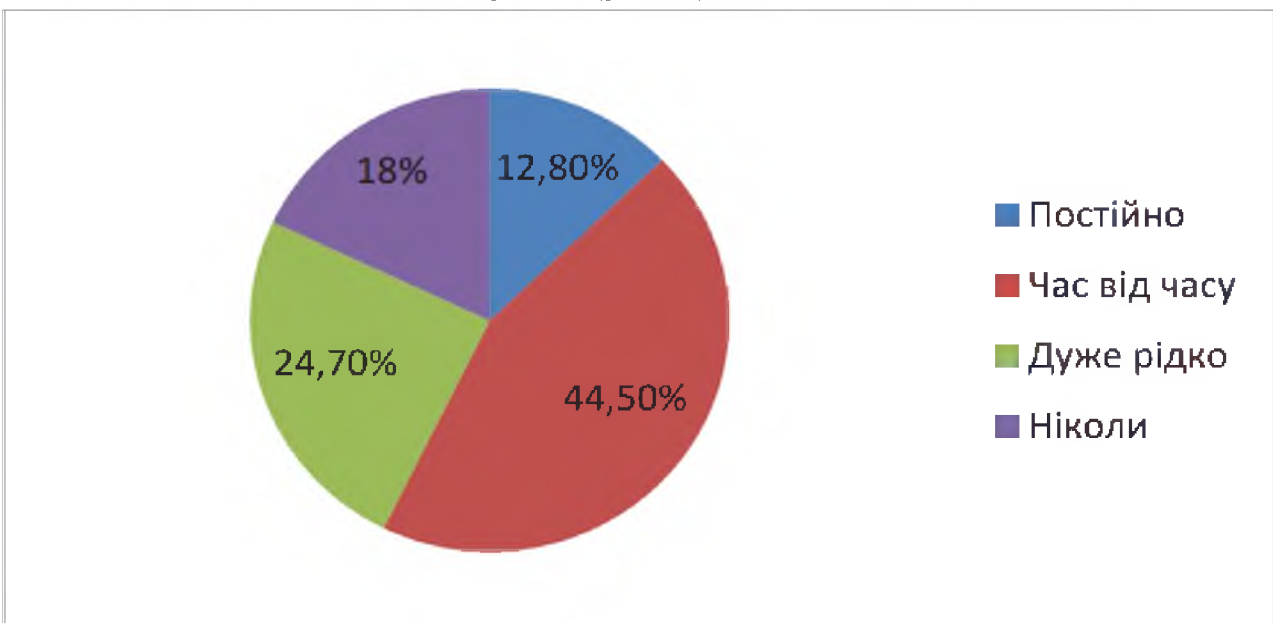

Рис. 5. Розподіл відповідей старшокласників на запитання про участь у плануванні сімейного бюджету [2, с. 85]

Доволі цікавим є і той факт, що для досягнення особистих фінансових цілей молодь переважно концентрується на пошуку додаткових можливостей для збільшення свого заробітку (понад 86% опитаних школярів) (рис. 6).

Рис. 6. Розподіл відповідей старшокласників на запитання про джерела досягнення власних фінансових цілей [2, с. 86]

Відтак змушені констатувати, що рівень фінансової грамотності як українців загалом, так і молоді зокрема, все ще продовжує бажати кращого. А одним із перспективних напрямів вирішення означеної проблеми може стати викладання основ фінансової грамотності насамперед у дошкільних та загальноосвітніх закладах, а також більш глибоке її вивчення за окремими напрямами і цільовими групами у професійно-технічних закладах та закладах вищої освіти в Україні. Адже «формування людини як найважливішого суб'єкта економічної діяльності обумовлене тривалою еволюцією усієї економічної системи, а існування сучасної цивілізації є, по суті, апогеєм безперервного розвитку самої людини та її потреб» [3, с. 7]. Відтак «приділення належної уваги з боку держави проблемам та потребам людини як найвищій цінності суспільства» [4, с. 344], зокрема й у сфері фінансової грамотності, має стати одним із пріоритетних напрямів сучасної фінансової політики держави.

Список використаних джерел:

1. Демчук В. С. Дайджест опитувань U-Report: III квартал 2023 р. (внутрішній туризм, радіаційна та ядерна безпеки, фінансова грамотність). Український соціум. 2023. № 3 (86). С. 137–145.
2. Єгоричева С. Б., Онищенко А. В. Оцінювання фінансової грамотності та фінансової інклюзії старшокласників. *Економіка і регіон*. 2023. № 3. С. 82-89.
3. Кізима Т. Поведінкові фінанси у концепціях класичної та інституціональної теорій. *Світ фінансів*. 2013. Вип. 3. С. 7-18.
4. Фінанси: підручник [С. І. Юрій, В. М. Федосов, Л. М. Алексеєнко та ін.] / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. К.: Знання, 2008. 611 с.
5. Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут в Україні у 2021 році. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Research_Financial_Literacy_Inclusion_Welfare_2021.pdf?v=4